

mej Whigsi, je vendar opetovano govoril za osvobojenje ameriških kolonij, za emancipacijo katoličanov, za odpravo korporacijskega in test- zakona ter za reformo angleškega parlamenta. Ali kmalu se je nehal zanimati za ta, kolikortoliko svobodnostna stremljenja in je postal pristaš toryjev, zagovornik konservativnih tendenc in s tem ljubljenec kraljev, dočim se kralj nikdar ni mogel sprijazniti s Foxom in tudi Pittovega očeta ni nikdar maral, niti tedaj ne, ko je Pitt starejši bil ministerski predsednik in je s svojo čudovito genijalnostjo rešil državo iz najobupnejšega položaja in jej pomogel do tolike moči in slave, kakor je prej ni nikdar imela.

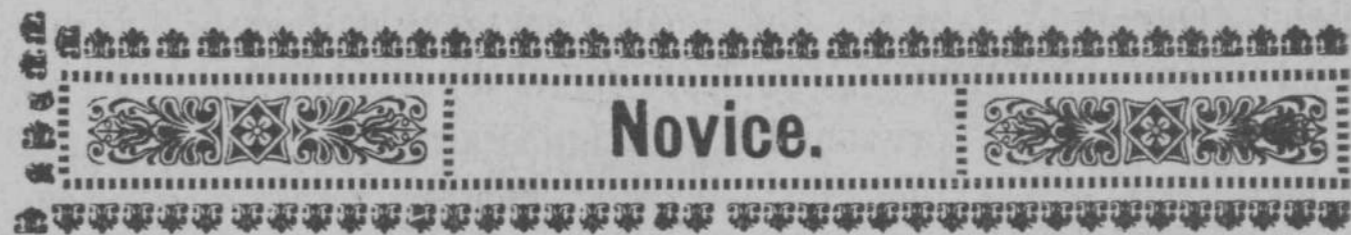
Naravno je, da sta v vsem svojem mišljenju in v značaju tako različna moža, kakor Fox in Pitt, čim sta se našla na istem političnem tirišču, morala postati nasprotnika. To se je zgodilo kmalu po Pittovem vstopu v parlament in nasprotstvo mej tema redkima talentoma je trajalo vse njiju življenje. Po odstupu osvobojenju ameriških kolonij nasprotnega ministerstva North l. 1782. sta Fox in Burke vstopila v ministerstvo Rockingham in je zlasti Fox deloval z vsem svojim vplivom na to, da se z ameriškimi ustaši sklene mir. To se je zgodilo dne 20. januarja 1893. z versaillesko pogodbo. Še prej pa sta Fox in Burke, ki se nista mogla porazumeti z ministrom Shelburneom izstopila iz ministerstva, mesto njiju pa je vstopil Pitt. A Pitt jo ostal le nekaj mesecev na krmilu. Fox se je združil z Northom in strmoglavil ministerstvo Shelburne-Pitt. Na njega mesto je stopila nova vlada, v kateri je sedel tudi Fox, a ostala je samo malo časa na krmilu. Pitt se je uprl Foxovim predlogom glede reforme v Indiji in ker sta mu prihitela na pomoč kralj in kraljevi volji brezpogojno dana perska zbornica, je zasnovane reforme preprečil in prouzročil, da je moralo ministerstvo odstopiti. Pitt je sedaj postal ministerski predsednik in je to ostal navzlic vsemu nasprotovanju Foxa skoro nepretrgoma celih dvajset let in se neizprosno in trdovratno boril proti Franciji in proti vsem zagovornikom reforme na Angleškem, katerim je stal na čelu Fox. Samo jedenkrat, ko je želja po miru postala občna in tako močna, da se jej je tudi on uklonil, je izročil vodstvo vlade za čas mirovnih pogajanj duševno povse od njega odvisnemu in njemu udanemu slabetnemu Ad- dingtonu, a čim je dosegel, da se je vojna zopet začela, prevzel je takoj vodstvo vlade in ostal ministerski predsednik do svoje smrti 23. januarja l. 1806. Pri prevzetju ministerstva je pač predlagal Foxa za jeden portfelj, toda kralj se mu je uprl, ker je Foxa sovražil. Po Pittovi smrti je bil kralj primoran imenovati Foxa ministerskim predsednikom, a Fox je le malo časa zavzemal to mesto, ker je umrl kmalu po Pittu, 13. septembra 1806 l.

Poučni in zabavni drobiž.

— Stevilo zvezd, katere se dadó videti, je različno; kolikor jasnejše je nebo, tem več se jih vidi. Dobro oko bi moglo uzreti približno šest tisoč zvezd. Polovica njih je vedno

pod obzorjem, precejšen del pa jih skriva para zemskega zraka, vsled česar se ne more ob jednem opaziti s prostim očesom več nego 2000 zvezd. Če si pa pomagamo z daljnogledom, se njih število neizmerno pomnoži. Po boljšem daljnogledu spozna se že 600.000 zvezd, dočim pokažejo največje daljnogledne priprave 60.000.000 zvezd.

— Koliko časa porabi kri, da preteče jedenkrat svojo pot po telesu? To zanimivo vprašanje je prvič poskušal učeniak Hering pri konjih na sledeči način. Brizgnil je neko tekočino (Kaliumcyanür) v določeno (t. j. v žilo, ki vodi kri nazaj v srce) ter potem opazoval, kedaj je prišla ta tekočina po žili na drugo stran telesa. Naravoslovec Vlerordt je spopolnil tehniko teh poskusov. Pri konju je potrebovala kri za svojo pot 31.5 sekund pri psu 16.17, pri zajcu 7.79, pri ježu 7.61, pri mački 6.69, pri gosi 10.86, pri raci 10.64 in pri kokoši 5.17 sekund. Če primerjamo čas krvnega teka z žitnimi udarci, vidimo, da udari srce poprečno 27krat v tem času, ko preide kri jedenkrat svojo pot. Pri človeku bi potrebovala kri 23.2 sekunde, ako se vzame normalno stanje zdravega človeka, pri katerem udari žila 72krat v jedni minuti.

— Pri dež. sodišču ljubljanskem se izvrše v kratkem važna imenovanja. Kakor se nam z Danaja poroča, bode namesto umrlega Kočevarja imenovan predsednikom dež. sodišča gosp. sodni nadsvetnik Levičnik, podpredsednikom sedanji drž. pravdnik g. Pajk, državnim pravdnikom pa naš kranjski rojak nemškega mišljenja sodni svetnik g. dr. Trenz v Mariboru.

— Promocije. Gimnazijski učitelj v Kranju Josip Tomišek je bil dne 11. t. m. na Graškem vseučilišču promoviran doktorjem modroslovja. — Sin ljubljanskega župana sodni avskultant Ivan Milan Hribar je bil na istem vseučilišču dne 15. t. m. promoviran doktorjem prava.

— Slovenska Matica vabi na CXIII. odborovo sejo, katera se vrši v sredo dne 19. januarja t. l. ob petih popoldne v društvenih pisarniških prostorih. Vspored: 1.) Naznanila preds-dništva 2.) Odobrenje zapisnikov o 111. in 112. odborovi seji 3.) Poročilo gospolarskega odseka. 4.) Poročilo književnega odseka 5.) Poročilo tajnikovo. 6.) Eventualia. Predsednik: Fr. Levec

— Odprava krošnjarstva v Ljubljani. Trgovinsko ministerstvo je prepovedalo krošnjarenje po Ljubljani. Ta prepoved se ne nanaša na kočevske, ribniške, črnomaljske in poljanske krošnjarje.

— Deželni zbor kranjski. Prihodnja seja dež. zbora kranjskega bo v torek, dne 18. t. m.

— Nove dvojezične — ulične in hišne table dobila je te dni Ljubljana. Na tablah je slovenski napis ravno tako velik, kakor nemški. Da dobe zdaj tudi vse nove ulice in ceste nove table, umeje se samo po sebi; istotako pritrdili so se na mestnih šolskih poslopih primerno veliki napisi iz pozlačenih črk.

— Za vzajemno delo. Dne 7. t. m. ob šestih zvečer so se zbrali v deželni hiši kot sklicatelji gg. drž. poslanci: dr. Ferjančič, dr. Krek, dr. Šušteršič in kot zastopniki obeh slovenskih klubov v dež. zboru kranjskem gg. poslanci; Grasselli, Kalan, Murnik, dr. Papež, Povše, dr. Tavčar ter so se posvetovali o sporazumljenju obeh slovenskih klubov v dež. zboru kranjskem za skupno delo. Po dveurnem posvetovanju so odposlanci soglasno sklenili o posameznih točkah posvetovanja sporočiti kluboma. Ko se kluba zaslišata, se bodo dogovorili nadaljevali.

— **V proslavo petdesetletnice cesarjevega vladanja** nasvetuje „Naša Sloga“ hrvatskim in slovenskim občinam v Istri ustanovitev zaklada, iz katerega bi se podpirali hrvatski in slovenski dijaki.

— **Slovesno uvedenje novega civilno pravnega reda** se je vršilo v nedeljo dne 2. t. m. Prisostovali so uvedanju vsi sodni uradniki, mnogo odvetnikov in notarjev ter sodni prisodniki.

— **Novo književno podjetje.** Odbor „Društva za zgradbo učiteljskega konvikta“ je sklenil, da začne z izdavanjem mladinske knjižice, ker nedostaja berila za mladino in ker je prenehala izhajati „knjižica za mladino“. Prvi zvezek izide kmalu in prinese izvorno povest Iva Trošta. Ako se razpeča prvi zvezek „Zabavnih listov za slovensko mladino“, bo odbor nadaljeval, sicer ne. Odbor je poveril uredništvo „Zabavnih listov za slovensko mladino“ gospodu E. Ganglu, ki vabi k sotrudištvu.

— **Einspielerjeva desetletnica.** Dne 16. januarija mine 10 let odkar je k večnemu počitku zatisnil oči nepozabni oče koroških Slovencev, preblagi monsig Andrej Einspieler. Ogromno zahvalo mu dolžujejo korški Slovenci in ves narod slovenski. Dostojno je torej, da se spominjamo ob tej priliki nepozabnega prvoborilca. V samostanski cerkvi sv. Duha se bode zato 16. t. m. darovala slovesna sv. maša-zadušnica.

— **»Voditelj v bogoslovnih vedah«** bode naslov novemu listu, kateri začne pod pokroviteljstvom knezoškofa dr. Napotnika izhajati v Mariboru.

— **Talijo za rešitev življenja** v znesku 26 gld. 25 kr. je dež. vlada priznala in nakazala dijaku petega gimnazijskega razreda Viktorju Lojku v Ljubljani, kateri je dne 17. oktobra 1 l. z nevarnostjo za svoje lastno življenje rešil iz vode deklico Pavlo Šule.

— **Občinske volitve v Poreču.** Poslanec dr. Laginja prijavlja v primorskih listih naslednji oklic: Občinske volitve v Poreču se bodo vršile v ponedeljek in sledeče dni. Proti načinu razvrstitve volilcev v tri razrede se je poslala na Dunaj pritožba. Ako se bodo volitve vzlic temu vršile, priporočam volilcem, naj se jih ne udeleže.

— **Nove šole.** Dež. šolski svet je sklenil, razširiti jednorazredni ljudski šoli na Brdu in v Hinjah v dvorazrednici in ustanoviti jednorazrednice v Žvirčah, potem pa tudi v Velikih Lipljah in v Viseju.

— **»Matica Hrvatska«** razpošlje skoraj svoj letošnji pridelek — deseterice leposlovnih in znanstveno poučnih knjig. Med prvimi bo nadaljevanje zbranih spisov prvega hrvaškega romanopisca Avg. Šenoa, med poslednjimi pa jako zanimiv opis Rusije in jugoslovanskih držav s podobami. „Hrvatskih narodnih pesmij“ izide II. zvezek, v katerem bodo zbrane pesmi o Kraljeviču Marku. Na to knjigo treba se posebe naročiti (aena zvezku 1 gld. 50 kr.) Letnina — 3 gld. — naj se vsaj do 10. dne t. m. pošlje tukajšnjemu poverjeniku „Matice Hrvatske“ župniku I. Vrhovniku ali pa njegovemu pooblaščenecu g. knjigovezu I Bonaču. Novi udje dobe brezplačno „Hrvatskoslovenski slovník“.

— **Poroke.** Sodni pristav v Ribnici Anton Mejač, se je poročil z gospē. Marijo Roegerjevo iz Ljubljane. — V Lokavcu se je poročil rodoljubni trgovec in posestnik Jos. Vidmar z učiteljico gospē. Albertino Urbančič. — V Gradci se je poročil uradnik dunajske zavarovalne družbe G. Premru z gospē. Olgo Hrašovec.

— **Shod v Toplicah** nad Zagorjem, na katerem sta poročala poslanca dr. Krek in dr. Žitnik, se je vršil 9. t. m. ob obilni udeležbi. Socijalni demokratje so seveda tudi to pot priredili škandal.

— **Umrli** je dne 1. t. m. v Celovcu g. Oskar Alekgrof Christalnigg, c. in kr. major v p. v starosti 67 let, Pokojnik je bil oče znane koroške rodoljubne rodovine Christalniggove. Naj v miru počiva!

— **Stekel pes.** 7. t. m. je vladal v Trstu nepopisen hrup. Iz neke kampanije se je priklatil v mesto stekel pes, kateri je napadel in ogrizel kacic 40 oseb, mej njimi mnogo šolarjev. Redarji so psa pobili. Mesto je siromašne napadence poslalo na svoje stroške v Pasteurjev zavod na Dunaj.

— **Neverjetno in vendar rešnično.** Dne 13. oktobra 1897 je oddala neka tržaška tvrdka tržaški pošti dopisnico, na kateri je bilo jasno napisano: Pevma pri Gorici. Dopisnica je prišla v Gorico še is ega dne, iz Gorice so jo pa poslali v — Bombay v Indiji! Nekdo pa je zapisal potem poleg besed „pri Gorici“: „Peonia United States“. V Gorici torej ni vedel poštni uradnik, kje da je Pevma!! Goriški uradnik išče kraja iz neposrednega obližja mesta goriškega tam na daljnem Vztoke! Kakor je neverjetno to, tako resnično je vender!

— **V celjski kazini** je po poročilu „Domovine“, nastal na Silvestrov večer velik škandal. Župan Stieger se je v svojem, o polnoči izrečenem ogovoru spominjal tudi cesarjeve petdesetletnice in želel, da bi jo isti srečno praznoval. Navzočni posl. Wolf, kateri je vselej, kadar je župan omenil cesarja, porogljivo pokašljeval in njegovi somišljeniki so na to začeli vpiti: „bomo že videli če bo res“ in vmešavali vmes psovke, žaljive za presvet. osivelega vladarja. Navzočni častniki tega niso mirno gledali in obstopili so Wolfa, zahtevajoč zadoščenja. Ta in nekaj pobalinov pa so se silom hoteli zviti, kar je povzročilo rečeni škandal. Častniki so seveda vsi odšli c. kr. uradniki pa so vzlic doprinešenemu žaljenju veličanstva ostali v Wolfovi družbi.

— **Nova pošta.** Dne 16. januarija 1898. odpre se v Vodicach, v okraju Kamniškem nov poštni urad, ki se bode pečal s pisemsko in vožno pošto ter ob enem služboval kot nabiralnica poštno hranilničnega urada. Zvezo bode imel z železniško postajo v Vižmarjih jedenkrat na dan po poštnem selu.

— **Koroški „Bauernbund“** namrava zopet izdajati časopis v slovenskem jeziku z imenom „Kmetski list“. Prva številka izide bajè že dne 15. t. m., upamo, da se slovensko prebivalstvo Koroške ne bo dalo ujeti na te limanice, katere mu nastavljajo njegovi največji sovražniki.

— **Napaden je bil vojak na straži** pri vojaški bolnišnici v Budapešti. Ko bi se bila imela menjati straža, našli so vojaka mrtvega v krvi. Sodi se, da se je moral vojak hudo braniti in da je bil napaden zavratno in ni mogel radi tega rabiti puške. Ranjen je moral biti tudi jeden napadalec, ker se je našlo krvavi sled v snegu še daleč od prostora napada. Najbrže so bili napadalci kmetje iz okolice.

— **Nečloveški čin.** V Grubi pri Belemgradu so oropali pretekli mesec hajduki starega duhovnika Milutina. Mene, da ima kje kaj denarja skritega, katerega jim neče vročiti, so ga polivali toliko časa z razbeljeno mastjo, da je popolnoma onemogel. Mej roparji jo bil tud mlaj človek, katerega je nesrečni duhovnik izdatno podpiral.

— **Moški v obleki redovnice.** Nedavno sta prišli v samostan usmiljenih sester v Szatmaru dve redovnici prenočevat. Mladi usmiljenki, katera jima je stregla, se je zdelo vedenje „redovnic“ nekam čudno, kar je tudi povedafa svoji predstojnici. Gossa sta menda to slutila, pobegnila sta namreč. V Marmaroš-Szigetu so ju ujeli, in pokazalo se je, da je jedna „redovnic“ — moški. Obe „redovnici“ so sevé takoj zaprli.